

Openbare verklaring van de Kamer van Sociale Waarden

Inleiding: Een schrijnende jeugdzorgcasus, een breder signaal

Wij, als Kamer van Sociale Waarden, doen een dringend moreel appèl op alle professionals in de jeugdzorg, beleidsmakers, politiek en het brede publiek. Aanleiding is een recente casus waarin een 16-jarig meisje met autisme en haar moeder te maken kregen met ernstige misstanden in de jeugdzorg. Hoewel we om privacyredenen de betrokkenen anonimiseren, staat deze zaak niet op zichzelf. Zij legt structurele problemen bloot: uitsluiting van betrokkenen, gebrekkige participatie, verwaarlozing van veiligheid en welzijn, onvermogen tot herstelgericht werken en handelen dat de toets der rechtsstaatelijkheid niet kan doorstaan. In deze verklaring lichten wij onze zorgen toe – **scherp maar onderbouwd**, vanuit ons institutionele en morele gezag als Kamer van Sociale Waarden – om een sectorbrede verandering teweeg te brengen.

Structurele uitsluiting van kind en netwerk

In de betreffende casus zien we hoe zowel het kind als haar sociale netwerk systematisch buitenspel zijn gezet. **De stem van de minderjarige is consequent genegeerd.** Ondanks haar 16 jaar en haar wettelijk recht om gehoord te worden, werd ze niet betrokken bij beslissingen over haar eigen leven. Men verschool zich achter haar autisme en veronderstelde beperkingen om haar inspraak te blokkeren. Dit is een schoolvoorbeeld van *leeftijds- en ontwikkelingsdiscriminatie*: de jongere werd behandeld als handelingsonbekwaam, zonder objectieve basis.

Tevens is **het sociale netwerk van de moeder doelbewust uitgesloten.** Een door de moeder vertrouwde ondersteuner uit haar netwerk – die jarenlang met open vizier meedacht en meewerkte – werd zonder geldige reden geweerd uit overleggen. Zo werd deze persoon uitgesloten van een cruciaal Rondetafeloverleg (RTO) door de gecertificeerde instelling William Schrikker Groep (WSG). De verantwoordelijke gezinsvoogd, mevrouw **Melissa Drummen (WSG)**, communiceerde deze uitsluiting op 17 maart 2025 zonder deugdelijk motief of hoor en wederhoor. Sterker nog, als reden werd valselijk opgegeven dat “de moeder dit zo zou hebben aangegeven” – een onbewezen claim. Aansluitend staakte men alle verdere inhoudelijke communicatie met de uitgesloten ondersteuner. Dit wijst op een **ontoelaatbare afscherming**: in plaats van open dialoog te faciliteren, heeft men kritische ogen en steunfiguren buiten de deur gehouden.

Opvallend is dat tegelijk **een informele ‘mentor’ werd geïntroduceerd zonder wettelijke grondslag.** Deze persoon, **Lotte Aalster**, was voormalig WSG-gezinsvoogd én recent in dienst bij zorgorganisatie *Zorg & Zo*. Zonder enige gerechtelijke aanstelling of Verklaring Omtrent Gedrag heeft zij zich in de casus gemengd als “mentor” van de jeugdige, buiten

medeweten en instemming van de moeder. Onder haar invloed is het volledige sociale netwerk van de moeder buitengesloten bij het RTO van 20 maart 2025. Wij zien hierin duidelijke aanwijzingen van **belangenverstrengeling en nepotisme**: een ex-WSG-medewerker met banden in het zorgcircuit kreeg feitelijk zeggenschap, terwijl onafhankelijke betrokkenen werden geweerd. Dit is een structurele uitsluitingspraktijk die het vertrouwen in de jeugdzorg ernstig schaadt.

Gebrekkige participatie en genegeerde rechten

De participatie van zowel de jongere als de moeder in het hulpverleningstraject was ver onder de maat. **De wens en mening van het kind tellen nauwelijks mee in de huidige aanpak**, terwijl zowel nationale wetgeving als internationale kinderrechten voorschrijven dat kinderen vanaf 12 jaar serieus moeten worden gehoord in zaken die hen aangaan. In deze casus riep het meisje herhaaldelijk dat ze meer contact met en zelfs terugkeer naar haar moeder wilde. In plaats van deze wens centraal te stellen, bleef men verwijzen naar een achterhaald “perspectiefbesluit” dat jaren geleden zou zijn genomen: er zou “geen perspectief bij de moeder” zijn. Dit besluit, genomen toen het kind nog rond de 12 was, wordt anno 2025 klakkeloos voor waar aangenomen, zonder herbeoordeling of acht te slaan op haar ontwikkeling sindsdien. **Het kind wordt vastgezet in een oud stigma**. Haar actuele gevoelens en verlangens worden niet formeel vastgelegd of meegewogen, en men bestempelt haar ten onrechte als te labiel of beperkt om te participeren.

Daarnaast constateren wij dat **fundamentele communicatierechten van de jeugdige zijn geschonden**. Zo mocht zij met haar moeder enkel telefonisch spreken onder toezicht (via een openbare toestel met een medewerker erbij). Van privacy of vrij contact was geen sprake – zelfs niet op 16-jarige leeftijd. Het meest schrijnende: de instelling (Koraal, locatie Urmond, vallend onder Partners voor Jeugd) heeft het meisje actief **ontmoedigd om haar recht te benutten om de rechter te consulteren** over haar situatie. Er is tegen haar gezegd dat “naar de rechter gaan toch niet zou helpen”. Dit is ongehoord. Een jeugdzorginstelling behoort een kind te ondersteunen in het begrijpen en uitvoeren van haar rechten, niet deze te ondermijnen. Dergelijke acties duiden op een **institutionele angst voor toetsing en inspraak**, waarbij men liever het kind monddood maakt dan een onafhankelijke rechter haar verhaal laat horen.

Ook de moeder kreeg niet de participatie die ze verdiende. Haar pogingen tot dialoog en heldere agenda's werden genegeerd of afgedaan met bureaucratische reacties. Zo heeft de moeder op 13 februari 2025 een formeel verzoek ingediend (op grond van art. 1:265g lid 2 BW) om de omgangsregeling te verruimen en toe te werken naar thuisplaatsing, onderbouwd met gewijzigde omstandigheden en een gedetailleerd plan. In plaats van een constructieve inhoudelijke reactie te geven, kwam er vanuit WSG een afwijzing die nauwelijks op de argumenten inging. De daaropvolgende correspondentie – waaronder logische vragen en oproepen om het kind zelf te laten meepraten – stuitte wederom op een **muur van stilzwijgen**. Dit patroon van ontwijking en het ontbreken van een serieuze dialoog met de moeder is exemplarisch voor **gebrekkige participatie** in de jeugdzorg:

ouders worden vaak juridisch overvleugeld en voelen zich niet als gelijkwaardige partner gezien, zelfs niet in trajecten die over hun eigen kind gaan.

Verwaarloosde veiligheid en welzijn van het kind

De kerntaak van elke jeugdbeschermingsmaatregel is het borgen van de veiligheid en het welzijn van het kind. In deze zaak moeten wij helaas concluderen dat die veiligheid en dat welzijn onvoldoende zijn gewaarborgd – ja, zelfs verwaarloosd – door de handelwijze van de betrokken instellingen. Het meisje in kwestie verblijft al jaren in een instelling van **Stichting Koraal**. Binnen deze residentiële setting ontbreekt echter perspectief op echte **verbetering of emotioneel herstel**. Ondanks signalen van emotionele nood – stemmingswisselingen, frustratie-uitbarstingen, teruggetrokken gedrag – wordt nauwelijks gewerkt aan de onderliggende oorzaken. Integendeel, de focus ligt op beheersing van symptomen in plaats van genezing van trauma.

Wij vinden het ronduit zorgelijk dat **het gevoel van (on)veiligheid van de jeugdige niet serieus is genomen**. Diverse incidenten en gedragingen van het meisje (bijvoorbeeld weglopen na bezoekenmomenten, of juist apathisch “stil” worden) hadden gelezen moeten worden als noodsignalen, als roep om hulp en verandering. In plaats daarvan werd haar gedrag geïnterpreteerd als bevestiging van stoornissen of instabiliteit **binnen het kind zelf**. Zo is sprake van een vicieuze cirkel: het systeem creëert stress en onveiligheid door afstand en uitsluiting, waarna de geuite stress van het kind wordt gezien als reden om de afstand te bestendigen. Dit is een gevaarlijke dynamiek die haar **emotionele veiligheid ernstig ondermijnt**.

Voorts blijkt dat de weekends en crisissen slecht zijn opgevangen. Wanneer professionele begeleiding afwezig was, moest het informele netwerk inspringen om spanningen op te vangen, met overbelasting tot gevolg. Dit heeft geleid tot risicovolle situaties waarbij bijvoorbeeld een betrokken vriend uit het netwerk (die de moeder en dochter steunde) onevenredige druk en verantwoordelijkheid kreeg. **Veiligheid is meer dan afwezigheid van fysieke mishandeling; het gaat ook om psychische veiligheid, continuïteit en voorspelbaarheid**. Juist daar schoot de instelling tekort: door gebrek aan vaste perspectieven en het niet inzetten van bewezen behandelmethoden (zoals traumaverwerking via EMDR of gerichte hechtingsinterventies) is de mentale gezondheid van het kind verder verslechterd. Het gegeven dat er **geen actuele fysieke onveiligheid** was in de contacten met de moeder, maakt het des te schrijnender dat men de terugkeer naar huis niet eens wilde onderzoeken. In plaats van veiligheid te vergroten, heeft men de situatie bevroren en het kind langdurig in onzekerheid en eenzaamheid achtergelaten – een vorm van verwaarlozing door het systeem zelf.

Institutioneel onvermogen tot herstelgericht werken

Een pijnlijke conclusie uit deze casus is het **falende vermogen van de betrokken instanties om herstelgericht te werken**. Jeugdzorg zou moeten streven naar het herstellen van gezinssituaties en emotionele schade waar mogelijk, of op zijn minst naar het herstellen van

vertrouwen en perspectief voor de toekomst. In plaats daarvan zagen we behoudzucht en starre procedures.

Stichting Koraal heeft zich in deze kwestie voornamelijk opgesteld als beheerder van het probleem, niet als verhelpster ervan. Ondanks dat contact tussen moeder en dochter in de loop van 2024/2025 weer voorzichtig op gang kwam (eenmaal per twee weken fysiek bezoek en videobelcontact, afgedwongen via de rechter), bleef Koraal de ouder-kindband behandelen als een risico dat gemanaged moest worden, in plaats van als een relatie die met de juiste ondersteuning kon worden geheeld. Er is **niet actief gewerkt aan re-integratie of begeleid thuis oefenen**, terwijl de eerdere schriftelijke aanwijzing van de gezinsvoogdij-instelling juist expliciet vermeldde dat onderzocht diende te worden of begeleide omgang in de thuissituatie mogelijk was. Die doelstelling is stilzwijgend losgelaten. Koraal heeft – in samenspraak met WSG – het bezoek **beperkt tot de eigen instelling** en daarmee zichzelf in de rol van zowel begeleider als beoordelaar gemanoeuvreed. Het herstelperspectief (terugkeer naar huis) is **zonder enige evaluatie geschrapd**.

Bovendien zien we dat **herstelgerichte interventies** vrijwel niet zijn ingezet. Waar het gedrag van het meisje duidelijk duidde op onverwerkt trauma en hechtingsproblematiek, heeft men niet geïnvesteerd in therapeutische trajecten die de oorzaken aanpakken. Methoden zoals EMDR-therapie, intensieve gezinstherapie of andere bewezen herstelmethoden zijn niet serieus overwogen of toegepast. In plaats daarvan koos men voor een context waarin het kind geconditioneerd werd om zich “te schikken” in haar lot binnen de instelling. Dit institutionele onvermogen – of onwil – om buiten de gebaande paden te denken en echte verandering te faciliteren, houdt het meisje in een soort emotionele gijzeling. **We benadrukken:** een jeugdzorgsysteem dat niet in staat is tot voortschrijdend inzicht en herstelgerichte actie, faalt in zijn kernopdracht. Het resultaat is stagnatie en verdere schade: de hechtingsproblematiek verdiept zich, het wantrouwen tegen hulpverlening groeit, en zowel het kind als de moeder verliezen het geloof dat er ooit nog naar hen geluisterd zal worden.

Schending van rechtsstatelijke principes en professioneel ethos

Misschien wel het meest verontrustend in deze zaak is het patroon van handelen dat op gespannen voet staat met rechtsstatelijke en ethische principes. Jeugdzorgprofessionals en gecertificeerde instellingen dragen een zware verantwoordelijkheid: hun ingrijpen in familielevens is alleen legitiem zolang zij zich houden aan de wet, aan principes van behoorlijk bestuur en aan de rechten van ouders en kinderen. In deze casus zien we meerdere voorbeelden van **juridisch en ethisch grensoverschrijdend handelen**:

- **Omzeilen van wettelijk kader:** Door een onofficiële mentor (de genoemde Lotte Aalster) met dubbele petten te laten optreden, is het formele voogdij-kader feitelijk omzeild. Een mentor hoort door de rechter benoemd te worden en strikt onafhankelijk te zijn. Hier gebeurde het tegenovergestelde. Dit ondermijnt de

waarborgen die de wet juist stelt om een kind tegen willekeur en belangenverstrengeling te beschermen.

- **Negeren van het recht van het kind om gehoord te worden:** Art. 809 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering en art. 1:377g van het Burgerlijk Wetboek geven kinderen vanaf 12 jaar het recht om hun mening kenbaar te maken en verzoeken in te dienen over hun omgang en verblijf. In deze casus is dat recht illusoir gebleken – Cathy’s wens “terug naar huis” is niet alleen genegeerd, maar er zijn haar zelfs barricades opgeworpen (zoals psychologische druk om vooral geen uitspraak bij de rechter te vragen). Dit is een schending van haar basisrechten onder zowel nationaal recht als het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK art. 12).
- **Afwijken van schriftelijke aanwijzingen zonder proces:** De eerdere schriftelijke aanwijzing van de jeugdbescherming, waarin stond dat men zou onderzoeken of thuiscontact mogelijk was, is een bindende instructie binnen het kader van de ondertoezichtstelling. Door eenzijdig hiervan af te wijken en alle omgang tot de instelling (Koraal) te beperken, handelden WSG en Koraal in strijd met de geest van de maatregelen. En dit zonder transparante besluitvorming of heroverweging – geen enkel document of gesprek heeft deze koerswijziging gelegitimeerd. **Besluiten die zo ingrijpend afwijken van eerder vastgesteld beleid, horen ten minste getoetst en gemotiveerd te worden.** Hier gebeurde dat niet.
- **Onvoldoende onafhankelijke toetsing en tegenspraak:** Doordat onafhankelijke partijen (zoals het netwerk, of externe deskundigen) zijn uitgesloten, ontbrak een cruciale vorm van tegenspraak en controle. Wanneer één en dezelfde organisatie (Koraal) zowel zorg verleent als bepaalt of die zorg nog nodig is, dan is het principe van onpartijdigheid zoek. Deze concentratie van macht zonder externe controle past niet in een rechtsstatelijk kader en creëert de facto een situatie waarin **institutionele belangen boven het kindbelang** gesteld kunnen worden. Dat in deze zaak Koraal al vooruit leek te lopen op interne doorplaatsing van de jongere na haar 18e, zonder alternatieven te onderzoeken, versterkt de indruk dat er vooral op behoud van cliënt (en bijbehorende financiering) wordt gestuurd.
- **Ad-hominem benadering en intimiderende communicatiestijl:** Uit de documentatie blijkt dat kritische vragen van de moeder en haar ondersteuner beantwoord werden met defensieve reacties en zelfs een formele waarschuwing aan het adres van deze helpers. In plaats van inhoudelijk op zorgen in te gaan, werd de boodschapper weggezet als storende factor. Dergelijke ad-hominem reacties en het abrupt staken van correspondentie druist in tegen professioneel ethos. Jeugdzorgprofessionals dienen klachten en zorgen serieus en respectvol te behandelen, niet met stilzwijgen of dreigende ondertoon te reageren. **Rechtsstatelijkheid betekent ook: een cultuur van openheid, rekenschap en respect voor kritiek.** Die ontbrak hier ten enenmale.

Samenvattend constateren wij dat in deze casus **het handelen van WSG en Koraal – en de wijze waarop andere betrokkenen zoals Radar hun rol invulden – niet voldoet aan de eisen van de rechtsstaat en goed hulpverlenerschap**. Wanneer procedures het winnen van principes, wanneer macht het wint van tegenspraak, en wanneer rechten van het kind worden ingeruild voor de weg van de minste weerstand, verliest uiteindelijk iedereen: het kind in de eerste plaats, de ouders, maar ook het vertrouwen in de gehele sector.

Oproep: naar een mensgerichte en rechtsvaste jeugdzorg

Wij doen een indringende oproep aan alle betrokken partijen in de jeugdzorgsector om lering te trekken uit deze pijnlijke gebeurtenissen. **Professionals:** kijk in de spiegel en durf af te wijken van verstarde protocollen als die contraproductief uitpakken. Herstelgericht werken vergt moed om fouten te erkennen en koers te wijzigen. **Instellingen als WSG en Koraal:** herstel het vertrouwen door openheid van zaken te geven, door onafhankelijke toetsing toe te laten en bovenal door het kind en haar familie weer centraal te stellen in plaats van de eigen organisatiebelangen. **Beleidsmakers en toezichthouders:** deze casus toont aan dat papieren waarborgen niet volstaan als er geen effectieve controle en handhaving is. Er moet beter toezicht komen op de naleving van participatierechten van kinderen. Zorg dat er mechanismen zijn waarbij een kind of ouder, wanneer genegeerd, onmiddellijk gehoord kan worden door een onafhankelijke instantie. Sta niet toe dat een gecertificeerde instelling ongestoord haar eigen gang gaat in strijd met de bedoeling van de wet.

Concreet vragen wij om:

- **Heropening van deze casus met een herstelgerichte insteek:** Laat een onafhankelijk expertteam de situatie herbeoordelen, inclusief de wens van het kind om thuis te wonen. Erken dat de huidige aanpak tekort is geschoten en maak ruimte voor een traject waarin moeder en dochter op verantwoorde wijze naar herstel van hun band kunnen toewerken.
- **Structurele verbeteringen in participatie:** Ontwikkel sectorbreed protocollen die voorkomen dat een situatie als deze zich herhaalt. Dit betekent o.a. standaard het kind om haar mening vragen (desnoods schriftelijk of via een vertrouwenspersoon als direct praten te lastig is), het sociaal netwerk betrekken als bondgenoot in plaats van uit te sluiten, en besluitvorming altijd te voorzien van instemming of inbreng van alle belanghebbenden. Uitsluiting moet een uiterste noodmaatregel zijn en altijd gemotiveerd en toetsbaar.
- **Verantwoording en transparantie:** Wij verwachten van WSG en Koraal een publiekelijke reflectie op hun handelen in deze zaak. Erken de gemaakte fouten – bijvoorbeeld het inzetten van een mentor zonder mandaat en het terzijde schuiven van de participatierechten. Alleen via transparantie kan verloren vertrouwen teruggewonnen worden. Daarnaast zouden betrokken professionals (gezinsvoogden, gedragsdeskundigen, leidinggevend) in supervisionele zin

moeten verantwoorden waarom zij dachten dat deze handelwijze verdedigbaar was, opdat collega's hiervan kunnen leren.

- **Cultuuromslag naar herstel en samenwerking:** Jeugdzorg zou geen strijdtoneel moeten zijn, maar een plek van samenwerking in het belang van het kind. We roepen op tot een cultuur waarin ouders en hun netwerken niet als opponenten worden gezien, maar als partners. Waarin hulpverleners zich realiseren dat **uitsluiting traumatisch is** en dat echte bescherming van het kind vaak juist ligt in het **inclusief** werken: betrek familie, geef kinderen een stem, en zoek samen naar oplossingen. Een houding van bondgenootschap in plaats van bewaking maakt ruimte voor herstel.

Slotwoord

Deze casus rond een anoniem gehouden moeder en dochter is een alarmsignaal. **Wij kunnen en mogen het niet normaliseren dat “bescherming” verwordt tot langdurige ontzegging van rechten en menselijke verbinding.** De Kamer van Sociale Waarden spreekt in dit geval met klem uit dat het zo niet verder kan. Wij staan als samenleving in het krijt bij kinderen zoals deze 16-jarige – kinderen die klem zijn geraakt in een systeem dat eigenlijk hun redding had moeten zijn.

Het is tijd voor bezinning én actie. Wij zullen hierover blijven waken en het debat voeden. Voor wie de diepgaande analyse van deze zaak wil lezen en de bredere systeemtekorten in de jeugdzorg onder de loep wil nemen, verwijzen wij naar het uitgebreide opiniestuk dat wij hieraan hebben gewijd op onze website. Daarin gaan we dieper in op de patronen en oorzaken achter situaties als deze, en schetsen we mogelijke routes naar een jeugdzorg die **wel** recht doet aan de sociale waarden die we allen zeggen na te streven.

Namens de Kamer van Sociale Waarden,

Alexander Groenheide

Voorzitter | Secretaris | Penningmeester

Voor een samenleving waarin ieder mens telt.

KVK: 97098817 | RSIN: 867909274

Statutaire zetel: gemeente Kerkrade

Laurastraat 87 | 6471 JJ Eygelshoven | Nederland

E: info@dekvsw.nl | M: +31 (0)6 5344 5054

W: www.DeKvSW.nl

Disclaimer – Anonimisering en AVG

In deze publicatie zijn alle persoonsgegevens van minderjarigen en hun familieleden volledig geanonimiseerd. De beschrijvingen van gebeurtenissen zijn zo opgesteld dat zij niet tot individuele betrokkenen herleidbaar zijn, tenzij men reeds over interne kennis van de casus beschikt.

De in dit stuk genoemde instellingen, organisaties en functionarissen worden uitsluitend vermeld in hun professionele of publieke hoedanigheid. De inhoud van deze publicatie is gebaseerd op controleerbare feiten, verkregen uit documentatie, correspondentie en geverifieerde bronnen. Het doel van de publicatie is het informeren van professionals, beleidsmakers, pers en publiek over structurele problemen in de jeugdzorg, met het oog op publieke verantwoording en verbetering van de sector.

Deze publicatie valt onder het recht op vrijheid van meningsuiting en het recht op informatie, zoals gewaarborgd in artikel 10 EVRM, en houdt rekening met de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) door toepassing van anonimisering en minimale gegevensverwerking.